

WOJEWODA WIELKOPOLSKI
PS-Pi.431.3.2.2019.1

Poznań, 7 czerwca 2019 r.

Pan
Dariusz Urbański
Burmistrz Miasta i Gminy
Murowana Goślina
pl. Powstańców Wielkopolskich 9
62-095 Murowana Goślina

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 16 ust. 1,2 w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 i art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2011 r., Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2017 r., poz. 2234 ze zm.), w dniach od 26 marca do 2 kwietnia 2019 r. została przeprowadzona w Urzędzie Miasta i Gminy Murowana Goślina (62-095 Murowana Goślina, pl. Powstańców Wielkopolskich 9), kontrola w trybie zwykłym, w zakresie realizacji świadczeń rodzinnych oraz zasiłku dla opiekuna w okresie od 1 lipca 2018 r. do dnia zakończenia kontroli.

W związku z powyższym, na podstawie art. 47 *ustawy o kontroli w administracji rządowej*, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Czynności kontrolne przeprowadził, na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.113.2019.1 z dnia 18 marca 2019 r. (*dowód: akta kontroli str. 1*), zespół kontrolerów w składzie:

Iwona Palicka – starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu - Delegatura w Pile, jako kierownik zespołu kontrolującego,
Jacek Mruczyk – starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu,

Marta Maćkowska – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu,

którzy złożyli oświadczenie o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie z udziału w wymienionej wyżej kontroli (*dowód: akta kontroli str. 2-4*).

Jednostka kontrolowana została poinformowana o przedmiotowej kontroli pismem nr PS-Pi.431.3.2.2019.1 z dnia 12 marca 2019 r. (*dowód: akta kontroli str. 5*).

Celem kontroli była ocena prawidłowości prowadzonego postępowania w ramach przyznawania świadczeń rodzinnych i zasiłku dla opiekuna.

Funkcjonowanie jednostki kontrolowanej w obszarze zakreślonym celami kontroli oceniono pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień.

W wyniku kontroli ustalono.

Jednostką realizującą zadanie w Mieście i Gminie Murowana Goślina jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Murowanej Goślinie, zwany dalej „OPS” lub „Ośrodek” (*dowód: Załącznik nr 1*).

Zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2220) postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych prowadzi organ właściwy (prezydent, burmistrz, wójt), który może upoważnić, w formie pisemnej (...) kierownika ośrodka pomocy społecznej (...), a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej (...) do prowadzenia postępowania i wydawania decyzji administracyjnych w ww. sprawach.

Burmistrz Miasta i Gminy Murowana Goślina upoważnił kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Murowanej Goślinie (upoważnienie z 2 kwietnia 2007 r.) oraz zastępcę kierownika OPS (upoważnienie z 4 lutego 2016 r.) do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, wydawania w tych sprawach decyzji. Ponadto powyższe osoby upoważnione zostały przez Burmistrza do prowadzenia postępowań o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekunów, wydawania w tych sprawach decyzji i do ich wypłaty (upoważnienia odpowiednio z 26 maja 2014 r. i 4 lutego 2016 r.).

W okresie objętym kontrolą Burmistrza Miasta i Gminy Murowana Goślina upoważnił również do prowadzenia postępowań w sprawach:

- świadczeń rodzinnych,

- z zakresu ustawy o ustalaniu i wypłacie zasiłku dla opiekuna

czterech pracowników Ośrodka (upoważnienia z 3 i 12 kwietnia 2017 r.) - *dowód: Załącznik nr 1.*

W OPS realizacją ww. zadań zajmują się pracownicy Wydziału Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego, do zadań którego należy m.in.:

- prowadzenie postępowań w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz ich wypłata,

- prowadzenie postępowań w sprawach o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekunów oraz ich wypłata,

- prowadzenie rejestru świadczeń rodzinnych

(*dowód: Załącznik nr 1.*)

W toku kontroli sprawdzono prawidłowość postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych oraz legalność wydanych decyzji, w tym w szczególności:

- sprawdzono termin złożenia, poprawność wypełnienia i zgodność informacji zawartych we wnioskach o ww. świadczenia z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1466) ;

- sprawdzono kompletność dokumentacji niezbędnej do ustalenia uprawnień do świadczeń i jej zgodność z *ustawą o świadczeniach rodzinnych* oraz ww. rozporządzeniu;

- sprawdzono udokumentowanie i prawidłowość ustalenia dochodu, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2015 r., poz. 1238) oraz z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2018 r., poz. 1497);

- kontroli poddano wydane przez organ właściwy decyzje w zakresie przyznanych świadczeń i ich zgodność z wnioskami, z przepisami ww. *rozporządzeń w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek*

rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna oraz ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U z 2018, poz. 2096 ze zm.);

- sprawdzono terminowość postępowania.

Ponadto skontrolowano prawidłowość prowadzonych postępowań w sprawie ustalenia prawa do świadczeń wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 r., poz. 2092 ze zm.).

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 lipca 2018 r. do 26 marca 2019 r. do OPS wpłynęło:

- 532 wnioski o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami,
- 47 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego,
- 5 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego,
- 111 wniosków o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka,
- 21 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego,
- 19 wniosków o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego

(*dowód: akta kontroli str.6-23*).

Ponadto ustalono, iż w ww. okresie OPS wypłacał zasiłek dla opiekuna 5 osobom (*dowód: akta kontroli str. 24*).

Kontroli poddano postępowania przeprowadzone przez OPS w związku ze złożonymi:

- 30 wnioskami o świadczenie rodzinne z dodatkami, co stanowi 5,6% ogółu złożonych wniosków,
- 6 wnioskami o zasiłek pielęgnacyjny, co stanowi 12,8% ogółu złożonych wniosków,
- 5 wnioskami o świadczenie pielęgnacyjne, co stanowi 100% ogółu złożonych wniosków,
- 10 wnioskami o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka, co stanowi 9,0% ogółu złożonych wniosków,
- 6 wnioskami o świadczenia rodzicielskie, co stanowi 28,6% ogółu złożonych wniosków,
- 4 wnioskami o specjalny zasiłek opiekuńczy, co stanowi 21,1% ogółu złożonych wniosków.

Skontrolowano także akta spraw 3 osób, którym w okresie objętym kontrolą wypłacano zasiłek dla opiekuna, co stanowi 60 % ogółu osób, którym ww. zasiłek był w tym okresie wypłacany.

Próbą kontrolną objęto:

- w przypadku zasiłku rodzinnego z dodatkami - 15 pierwszych wniosków w sprawie ustalenia prawa do ww. świadczenia wraz z materiałem zebrany w sprawie, które wpłynęły w 2018 r. oraz 15 pierwszych wniosków w sprawie ustalenia prawa do ww. świadczenia wraz z materiałem zebrany w sprawie, które wpłynęły w 2019 r.,
- w przypadku zasiłku pielęgnacyjnego - 3 pierwsze wnioski w sprawie ustalenia prawa do ww. świadczenia wraz z materiałem zebrany w sprawie, które wpłynęły w 2018 r. oraz 3 pierwsze wnioski w sprawie ustalenia prawa do ww. świadczenia wraz z materiałem zebrany w sprawie, które wpłynęły w 2019 r.,
- w przypadku świadczeń pielęgnacyjnych - 3 pierwsze wnioski w sprawie ustalenia prawa do ww. świadczenia wraz z materiałem zebrany w sprawie, które wpłynęły w 2018 r. oraz 2 pierwsze wnioski w sprawie ustalenia prawa do ww. świadczenia wraz z materiałem zebrany w sprawie, które wpłynęły w 2019 r.,

- w przypadku jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka - 5 pierwszych wniosków w sprawie ustalenia prawa do ww. świadczenia wraz z materiałem zebrany w sprawie, które wpłynęły w 2018 r. oraz 5 pierwszych wniosków w sprawie ustalenia prawa do ww. świadczenia wraz z materiałem zebrany w sprawie, które wpłynęły w 2019 r.,
- w przypadku świadczenia rodzicielskiego - 3 pierwsze wnioski w sprawie ustalenia prawa do ww. świadczenia wraz z materiałem zebrany w sprawie, które wpłynęły w 2018 r. oraz 3 pierwsze wnioski w sprawie ustalenia prawa do ww. świadczenia wraz z materiałem zebrany w sprawie, które wpłynęły w 2019 r.,
- w przypadku specjalnego zasiłku opiekuńczego - 3 pierwsze wnioski w sprawie ustalenia prawa do ww. świadczenia wraz z materiałem zebrany w sprawie, które wpłynęły w 2018 r. oraz 1 wniosek w sprawie ustalenia prawa do ww. świadczenia wraz z materiałem zebrany w sprawie, który jako pierwszy i jedyny wpłynął w 2019 r.

(dowód: akta kontroli str. 6-24).

Kontrolą objęto również akta 3 pierwszych osób z „Listy przelewów bakowych nr ŚR.5015-46”, którym w badanym okresie wypłacano zasiłek dla opiekuna.

Skontrolowane postępowania szczegółowo zostały opisane w *Załącznikach od nr 2 do nr 8 i* stanowiących integralną część projektu wystąpienia pokontrolnego.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Murowanej Goślinie w skontrolowanych decyzjach wysokość kwot przyznanych świadczeń była zgodna z kwotami określonymi w *rozporządzeniu w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna*, a w przypadku świadczenia pielęgnacyjnego z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 listopada 2017 r. w sprawie kwoty świadczenia pielęgnacyjnego w 2018 roku (M.P. z 2017 r., poz. 1014) oraz z dnia 9 listopada 2018 r. w sprawie kwoty świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2019 (M.P. z 2018 r., poz. 1099).

Decyzje administracyjne wydawane były terminowo, a sposób ich doręczenia był zgodny z art. 39 i 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U z 2018, poz. 2096 ze zm.), zwanej dalej k.p.a.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Na składanych wnioskach widniała data wpływu wniosku. Do wniosków dołączone były dokumenty potwierdzające dane osób ubiegających się o świadczenia rodzinne oraz dane członków ich rodzin. Ponadto dokumentacja zawierała informację o uzyskanych dochodach, orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, zaświadczenia szkoły lub oświadczenia stron o uczęszczaniu dziecka do szkoły - w przypadku gdy dziecko ukończyło 18. rok życia, prawomocne wyroki sądu rodzinnego orzekające rozwód, orzeczenia sądu zasądzające alimenty na rzecz osób w rodzinie lub poza rodziną lub odpis protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej, odpis zatwierdzonej przez sąd ugody zawartej przed mediatorem, zobowiązujących do alimentów na rzecz osób w rodzinie lub poza rodziną.

W sytuacji, gdy na dziecko zasądzone były świadczenia alimentacyjne i osoba uprawniona nie otrzymała alimentów albo otrzymała je w wysokości niższej od ustalonej w wyroku sądu lub ugodzie sądowej lub ugodzie zawartej przed mediatorem lub innym tytułem wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do wniosku załączone były zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o całkowitej lub częściowej bezskuteczności

egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów. Natomiast w przypadku, gdy członkowie rodziny byli zobowiązani orzeczeniem sądu, ugodą sądową lub ugodą zawartą przed mediatorem lub innym tytułem wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do płacenia alimentów na rzecz osób spoza rodziny, do wniosku dołączano przekazy lub przelewy dokumentujące wysokość zapłaconych alimentów.

W przypadku ustalania prawa do dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego w dokumentacji znajdowały się zaświadczenia pracodawcy o terminie i okresie, na jaki został udzielony urlop wychowawczy oraz o co najmniej sześciomiesięcznym okresie pozostawania w stosunku pracy bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego.

Osoba ubiegająca się o przyznanie dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania do wniosku dołączała odpowiednie oświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły poza miejscem zamieszkania.

Przy wnioskach o ustalenie prawa do dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka znajdowały się akty zgonu drugiego z rodziców dziecka lub odpis zupełny aktu urodzenia dziecka, w przypadku gdy ojciec dziecka jest nieznan.

W aktach dotyczących ustalania prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka znajdowały się dodatkowo stosowne zaświadczenia lekarskie potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

W przypadku ustalania prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego w aktach sprawy znajdowały się dokumenty potwierdzające rezygnację z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej osoby zobowiązanej do alimentacji w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Oświadczenia stron oraz członków rodziny składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Stwierdzono następujące uchybienia:

1. Brak wskazania daty odbioru decyzji – stwierdzono w 2 przypadkach na 61 skontrolowanych spraw.
2. Nie dołączanie do wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oświadczeń o uzyskiwaniu przez członków rodziny dochodów innych niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych – stwierdzono w 12 przypadkach na 40 skontrolowanych spraw, w których wnioskowano o przyznanie świadczenia uzależnionego od dochodu rodziny.
3. Błędne ustalenie dochodu na osobę w rodzinie – stwierdzono w 1 przypadku na 40 sprawdzonych spraw, w których wnioskowano o przyznanie świadczenia uzależnionego od dochodu rodziny.
4. Nie odniesienie się do wszystkich żądań strony zawartych we wniosku – stwierdzono w 1 przypadku na 61 skontrolowanych spraw.
5. Brak precyzyjności podstaw prawnych decyzji, powoływanie przepisów niemających zastosowania dla przedmiotowego rozstrzygnięcia – stwierdzono w 61 przypadkach na 61 skontrolowanych spraw.
6. Brak wezwania wnioskodawcy do poprawienia błędu zawartego we wniosku - w 2 przypadkach na 61 sprawdzonych spraw.

Ad 1.

W sprawach opisanych pod poz. 1 *Załącznika nr 8* oraz pod poz. 3 *Załącznika nr 4* stwierdzono brak wskazania daty odbioru decyzji przez stronę.

Zgodnie z art. 46 § 1 k.p.a. odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Z uwagi na skutki procesowe z tym związane, wskazanie daty doręczenia pisma musi mieć wysoce precyzyjny charakter. Z tą datą wiąże się bowiem skutek prawny polegający na uznaniu, że właśnie wówczas strona otrzymała pismo (np.: wyr. WSA w Warszawie z 08.05.2009 r., I SA/Wa 250/09, Legalis; wyr. WSA w Warszawie z 17.03.2009 r., VI SA/Wa 146/09, Legalis; wyr. WSA w Krakowie z 4.11.2008 r., II SA/Kr 194/08, Legalis; wyr. WSA w Białymstoku z 28.10.2008 r., II SA/Bk 512/08, Legalis). Data wskazana jako data doręczenia musi być skonkretyzowana co do dnia, miesiąca oraz roku.

Kierownik OPS wyjaśnił, iż powyższe cyt. „Jest wynikiem niedopatrzienia pracownika wydającego decyzję” (*dowód: Załącznik nr 9*).

Ad 2.

Kontrola wykazała, że w 12 przypadkach (poz. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 13, 14, 17 *Załącznika nr 2* i poz. 4 *Załącznika nr 3*) uzyskiwania przez członków rodziny dochodów innych niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych wnioskodawcy nie dołączali do wniosku o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych stosownych oświadczeń o tychże dochodach.

Zgodnie z art. 23 ust. 4 pkt 1 *ustawy o świadczeniach rodzinnych* do wniosku o świadczenia rodzinne należy dołączyć zaświadczenia lub oświadczenia dokumentujące wysokość innych dochodów niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym osób fizycznych na zasadach określonych w ww. przepisach. Ponadto w § 3 *rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustaleniu prawa do świadczeń rodzinnych* wskazano jakie informacje winny zostać zawarte w tych oświadczeniach.

Przyjęto jako uzasadnione wyjaśnienia kierownik OPS, który wskazał cyt. „Ośrodek posiada procedurę postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne, która zakłada, że dokumenty określające sytuację dochodową (w tym kwestię dochodu nieopodatkowanego) i rodzinną gromadzi się przy wniosku o świadczenie wychowawcze. Zgodnie z art. 220 § 1 Kodeksu Postępowania Administracyjnego- organ administracji publicznej nie może żądać zaświadczenia ani oświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego, jeżeli możliwe są do ustalenia przez organ na podstawie posiadanych przez niego ewidencji, rejestrów lub innych danych. Dokumenty są gromadzone w jednej teczce danego świadczeniobiorcy” (*dowód: Załącznik nr 9*).

Ad 3.

W sprawie opisanej pod poz. 22 *Załącznika nr 2* przy rozpatrywaniu wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego na okres zasiłkowy 2018/2019 błędnie ustalono dochód rodziny (jest – 536,83 zł, winno być – 571,35 zł). W analizowanej sytuacji w roku 2017, tj. w roku poprzedzającym okres na jaki ustalane było prawo do zasiłku rodzinnego, doszło do utraty dochodu, ale tylko przez jednego ze wspólnie rozliczających się małżonków. Organ ustalając dochód rodziny pomniejszył go o podatek należny od wszystkich dochodów osiągniętych w 2017 roku, w tym również od dochodu utraconego.

Zgodnie z definicją dochodu zawartą w art. 3 pkt 1 *ustawy o świadczeniach rodzinnych*, dochód to przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W myśl art. 5 ust. 4 ww. ustawy w przypadku utraty dochodu przez członka rodziny (...) w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy lub po tym roku, ustalając ich dochód, nie uwzględnia się dochodu utraconego.

W związku z powyższym uznać należy, iż organ chcąc w sposób prawidłowy ustalić dochód rodziny winien był wyliczyć kwotę podatku należnego od dochodu utraconego proporcjonalnie w stosunku do osiągniętego dochodu przez każdego ze współmałżonków a następnie utracić w ten sposób wyliczony podatek od łącznego podatku obojwojga małżonków.

Na poprawność przyjęcia takiego sposobu obliczeń wskazują również informacje zawarte w piśmie Dyrektora Departamentu Polityki Rodzinnej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 5 listopada 2018 r.

Kierownik OPS wskazał, iż zaistniała sytuacja wynikała z nierozdzielenia podatku należnego małżonków w sytuacji utraty dochodu przez jednego z nich. Błąd ten nie miał wpływu na przyznane prawo do świadczeń (*dowód: Załącznik nr 9*).

Ad 4.

W sprawie opisanej pod poz. 11 *Załącznika nr 2* wnioskodawca wniósł o ustalenie prawa m.in. do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej. Organ pomimo tak wyraźnie sprecyzowanego zakresu żądania zawartego w ww. wniosku złożonym wydał decyzję nr xxx, którą nie rozpatrzył merytorycznie żądania strony w ww. zakresie.

Zgodnie z art. 23 ust. 1 *ustawy o świadczeniach rodzinnych* ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz ich wypłata następują odpowiednio na wniosek małżonków, jednego z małżonków, rodziców, jednego z rodziców (...).

W myśl art. 104 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji.

Mając na względzie powyższe przepisy uznać należy, że w związku ze złożonym wnioskiem organ po wszczęciu postępowania miał obowiązek rozstrzygnąć żądanie strony również w zakresie uprawnień wnioskodawcy do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (*dowód: akta kontroli str. 25-40*).

Kierownik OPS wyjaśnił cyt. „W sentencji decyzji nie odniesiono się do żądania strony w kwestii ustalenia prawa do dodatku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, natomiast dodatek ten był uwzględniany przy wyliczeniach do ewentualnego ustalenia prawa do świadczenia zgodnie z zasadą złotówka za złotówkę” (*dowód: Załącznik nr 9*).

Ad 5.

W podstawie prawnej większości skontrolowanych decyzji powoływano przepisy niemające zastosowania w danej sprawie oraz wskazywano przepisy nieprecyzyjnie. Zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. w decyzji należy podać m.in. jej podstawę prawną. W orzecznictwie podkreśla się, że podstawa prawna decyzji powinna zostać powołana dokładnie, ze wskazaniem wszystkich mających zastosowanie w danej sprawie przepisów prawa materialnego i formalnego (wraz ze wskazaniem konkretnego artykułu, paragrafu, punktu itd.) oraz z podaniem źródeł ich publikacji. Kierownik OPS wyjaśnił cyt. „(...) podstawa prawna zawiera odniesienie do

wszystkich dodatków do zasiłków rodzinnych i wynika z przekonania, że pozostałe artykuły (niedotyczące konkretnego żądania strony) spełniają funkcję informacyjną dla wnioskodawcy (dowód: *Załącznik nr 9*).

Ad 6.

W sprawie opisanej pod poz. 2 i 3 *Załącznika nr 2* stwierdzono, że w złożonych wnioskach osoby ubiegające się o świadczenia wskazały kwoty alimentów świadczonych na rzecz innych osób. Pomimo tego organ realizujący świadczenia nie wezwał wnioskodawców do uzupełnienia wniosków o brakujące dokumenty zgodnie z art. 24a ust. 2 *ustawy o świadczeniach rodzinnych* uznając, że powyższe zapisy są wynikiem pomyłki wnioskodawców. Powyższe nie spowodowało również wezwania osoby ubiegającej się o świadczenia w oparciu o art. 24 a ust. 1 powołanej ustawy do poprawienia wniosku.

Kierownik OPS wyjaśnił cyt. „Sytuacja tych rodzin była i jest Ośrodkowi znana, strona błędnie wpisała kwotę otrzymywanych świadczeń alimentacyjnych, w nieodpowiednim miejscu na wniosku. Nie zostało to skorygowane przez pracownika przyjmującego wniosek (dowód: *Załącznik nr 9*).

Realizacja zadań wynikających z ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Ustalenie i wypłata zasiłków dla opiekunów realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 r., poz. 2092). Ustawa daje prawo korzystania ze świadczenia osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz. 1548 ze zm.) z dniem 1 lipca 2013 r.

Kontrolą objęto akta 3 osób pobierających w badanym okresie zasiłek dla opiekuna, które zostały szczegółowo opisane z *Załączniku nr 8* stanowiącym integralną część projektu wystąpienia pokontrolnego.

Ustalono, że zasiłki dla opiekuna wypłacane są w oparciu o obowiązujące decyzje, wydane na podstawie art. 2 ustawy, w wysokości wynikającej z art. 4 powołanej ustawy, w związku z § 1 pkt 15 *rozporządzenia w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna*.

Zgodnie z art. 7 ust. 3 *ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów* aktualizację wywiadu rodzinnego przeprowadza się co 6 miesięcy, jeżeli do końca okresu, na który zostało ustalone prawo do zasiłku dla opiekuna, pozostało więcej niż 3 miesiące, oraz w sytuacji gdy zaistniały wątpliwości co do faktu sprawowania opieki przez osobę pobierającą zasiłek dla opiekuna. Stwierdzono, że w sprawach opisanych pod poz. 1 i 3 *Załącznika nr 8* przeprowadzenie aktualizacji wywiadu środowiskowego nastąpiło po terminie wskazanym w ww. przepisie:

- aktualizacja wywiadu 21 sierpnia 2018 r., następna 8 marca 2019 r. (poz. 1),
- aktualizacja wywiadu 21 sierpnia 2018 r, następna 4 marca 2019 r. (poz. 3).

Kierownik OPS wyjaśnił cyt. „Zlecenie do przeprowadzenia wywiadu w obu sprawach zostało odebrane przez pracownika socjalnego w dniu 18 lutego 2019 r. zatem zostało sporządzone przed pracownika działu świadczeń rodzinnych nawet przed upływem 6 miesięcy od dnia sporządzenia poprzednich wywiadów” (dowód *Załącznik nr 9*).

Stan faktyczny został utrwalony w niniejszym wystąpieniu pokontrolnego oraz dołączonych do projektu wystąpienia pokontrolnego załącznikach:

1. Lista sprawdzająca „Sprawy organizacyjne”.
2. Lista sprawdzająca „Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego”.
3. Lista sprawdzająca „Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka”.
4. Lista sprawdzająca „Zasiłki pielęgnacyjne”.
5. Lista sprawdzająca „Specjalny zasiłek opiekuńczy”.
6. Lista sprawdzająca „Świadczenie pielęgnacyjne”.
7. Lista sprawdzająca „Świadczenie rodzicielskie”.
8. Lista sprawdzająca „Zasiłek dla opiekuna”.
9. Wyjaśnienia kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Murowanej Goślinie.

Przeprowadzenie kontroli odnotowano w książce kontroli Urzędu Miasta i Gminy Murowana Goślina, pod poz. 17.

Biorąc pod uwagę powyższe oceny zawarte w wystąpieniu pokontrolnym wnoszę o:

1. Stosowanie art. 46 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego w przypadku odbioru osobistego przez stronę decyzji.
2. Dochowanie szczególnej staranności podczas ustalania dochodu rodziny.
3. Rozpatrywanie każdorazowo wszystkich żądań strony przedłożonych we wniosku i ustosunkowanie się do nich w wydanej przez organ decyzji.
4. Powoływanie w podstawie prawnej decyzji wszystkich, mających zastosowanie w rozpatrywanej sprawie przepisów prawa formalnego i materialnego, z podaniem odpowiedniego ustępu i litery danej regulacji.
5. Wzywanie osoby ubiegającej się o świadczenia rodzinne, w przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku, do jego poprawienia lub uzupełnienia zgodnie z art. 24 a ust. 1 *ustawy o świadczeniach rodzinnych*.
6. Aktualizację wywiadu środowiskowego każdorazowo przeprowadzać w terminach wskazanych w art. 7 ust. 3 *ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów*.

Odstąpiono od wydania zalecenia w związku z uchybieniem opisanym pod poz. 2 (str. 6 niniejszego wystąpienia pokontrolnego) z uwagi na przyjęcie wyjaśnienia kierownika OPS jako uzasadnione.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z up. Wojewody Wielkopolskiego
Łukasz Krysztofiak
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Anonimizacji danych osobowych, w oparciu o przepis art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1330 z późn. zm.) dokonał zespół kontrolny.

Dokument sporządziła:

Iwona Palicka

starszy specjalista 21 czerwca 2019 r